

toch reeds vele ervaringen hebben opgedaan.

Vermoedelijk is er sprake geweest van een disharmonische factor, waardoor motorische storingen ontstonden. Want wanneer een medium zit te happen zonder geluid, is het mogelijk een goede lezing voor goudvissen, maar voor mensen kun je daarmee geen seance maken.

Goed. In dergelijke gevallen zeg je: dat zijn nu eenmaal de feiten. Maar al zeg je dat, dan blijft altijd nog de vraag bestaan, of het werkelijk wel zo is, als je denkt.

In het geestelijke leven wordt je voortdurend met deze vraag geconfronteerd. Want onze wereld, ongeacht de vrije beleving van eigen gedachten daarin, is echt, zoals ook de wereld van de natuurgeesten echt is. De vraag blijft bestaan, of dit dan geheel afzonderlijke werkelijkheden zijn.

Je bent natuurlijk geneigd dit aan te nemen. Je ziet als mens of geest niet altijd natuurgeesten, zelfs wanneer zij er zijn: je bent dus geneigd te stellen, dat zij in een andere wereld leven.

En mensen, die weinig of niets bemerken van de vele geesten, die rond hen zijn, zeggen ook van ons: Wanneer die geesten al bestaan, zo leven zij zeker in een andere wereld.

Maar vormen wij allen te samen dan niet één geheel, is niet ons aller bestaan en zijn niet ons aller mogelijkheden te samen de werkelijkheid, of vormen altans deel daarvan?

Wij verbeelden ons steeds weer, dat ons denken of besef en vooral onze wijze van beredenering de werkelijkheid uitmaken. Maar in feite is dat niet juist. Ik heb als titel "spelen met de werkelijkheid" gekozen, omdat wij mogelijk te ernstig op het leven, de feiten en al, wat wij waar achten of willen, af plegen te gaan.

Wanneer je probeert de werkelijkheid te schetsen, kom je tot een wonderlijk beeld. Het is voor te stellen als een soort pyramide. Ergens ontstaat licht, daaronder vormen zich in reeksen van verschijnselen steeds meer uitgebreide werelden. Uiteindelijk komen wij dan bij een wereld, die wij herkennen, omdat dit de wereld is, waarin wijzelf leven.

Is het echter waar, dat wij in die wereld leven? In feite niet geheel, want zowel hetgeen wij onze wereld noemen als wijzelve, zijn gewoon deel van het geheel, dat wij als een pyramide hebben uitgebeeld.

Wat wij als werkelijkheid ervaren wordt, volgens mij, vooral bepaald door de wijze, waarop wij uit het geheel van de mogelijkheden een bepaalde selectie opnemen.

Op het ogenblik, dat wij die selectie bewust proberen te veranderen, verandert daarmee ons besef van eigen toestand. Je zou kunnen zeggen, dat wij daardoor in een andere wereld komen te leven en een andere werkelijkheid ondergaan.

Er zijn mensen, die zeggen: Mediteren is iets, wat daartoe kan voeren, maar dat is dan toch wel hoog geestelijk. Mogelijk is dit natuurlijk wel, maar niet zonder meer noodzakelijk. Ik heb een broer gehad, die vaak uren in meditatie zat. Dan had hij weer een mooi enkeltje gezien. Want in mijn tijd was zo iets al heel wat. Van Bikini en zo was in mijn tijd op aarde nog geen sprake. Voor hem domineerde een dergelijke waarneming tijdelijk zijn gehele wereld. In die tijd was het waargenomen voor hem in feite de enige werkelijkheid. Zijn gehele ik was daarin dan verzonken, hij hoopte er vele

wensdromen aan vast. Wanneer hij dan weer terug keerde tot onze werkelijkheid, was hij gemeenlijk nogal prikkelbaar. Mogelijkerwijze omdat wij niet zo knap waren als zijn droombeelden.

Toch moet de werkelijkheid, die hij in deze droom beleefde, voor hem ergens bestaan hebben. Je kunt volgens mij zelfs in je dromen niets opbouwen, wat er geheel niet is. Je kunt alleen iets opbouwen, dat anders is samengesteld dan de meesten in je wereld denken, dat de werkelijkheid is.

De werkelijkheid omvat voor mij alle denkbeelden, alle werelden. Wanneer ik in die pyramide ga kijken, kan ik wel zeggen: wanneer ik boven op die top ga staan en vandaar een stalen knikker naar beneden laat vallen, zal die de grootste doorslagkracht krijgen, wanneer hij terecht komt op het laagste niveau. Wat op niveau twee van bovenaf alleen maar een ketsend balletje is, wordt op niveau 33, of hoe ver de telling dan loopt, waarschijnlijk eerder een kogel, iets wat je niet meer ziet, maar waarvan je alleen de inslag ervaart als een soort wonder, als een onverklaarbaar iets.

Toch geldt dat iemand, op het laagste niveau, die naar het geheel van de pyramide leerde zien, veel kans heeft het balletje te zien aankomen. Maar zelfs indien dit niet het geval is, zal hij toch begrijpen, wat er aan de hand is. Het effect is voor hem geen wonder meer.

Wat betekent, dat een kracht voor ons wonderlijker zal zijn en grotere gevolgen zal hebben, naarmate zij uit een hoger niveau stamt, mits wij de gevolgen daarvan proberen te beoordelen vanuit onze eigen wereld, zal zij ook meer een mirakel schijnen te zijn.

Aan de andere kant moet gelden: alles, wat wij in onze beschouwing van zijn en wereld als belangrijk ervaren, zal dit op een hoger niveau niet zo zijn. Toch gaat het om één en dezelfde werkelijkheid, alleen het beeld daarvan is een ander.

Indien wij willen mediteren, zal dit ons soms de mogelijkheid geven een ander deel van de werkelijkheid tijdelijk als onze wereld te betreden. Soms is dat een emotionele wereld, waarin wij ons opeens verbonden gevoelen met b.v. alle zieken, alle bedroefden, alle ongelukkigen op aarde. Soms is er dan zelfs een wereld te betreden, waarin wij het eigen ik voelen opgaan in goddelijke krachten, of hoe je de kern noemt van alles, wat er bestaat.

Tijdens die meditatie is het besef van de werkelijkheid, vanuit menselijk standpunt, kennelijk verschoven. Maar is hetgeen je dan beleeft daarom minder werkelijk?

Hier lijkt mij het knelpunt te liggen. Wanneer het in de meditatie beleefde niet echt zou zijn, zou je daardoor immers niet sterk, gelukkiger, gezonder of zo kunnen worden? Je zou er zeker je eigen beleven en lot niet door kunnen veranderen, naar ik meen.

Wanneer je als mens door meditatie zelfs bepaalde krachten kunt verzamelen, die je in de menselijke werkelijkheid aan anderen kunt overdragen, die daardoor veranderen, gezonder worden, of van inzicht veranderen, dan kun je de werkelijkheidswaarde van het in de meditatie beleefde toch niet meer geheel ontkennen.

Er is een nadeel: wanneer wij dergelijke dingen zo bloedernstig doen, willen wij alles mooi verklaren en indelen volgens ons menselijk besef. Wij willen alles in de juiste hokjes

rangschikken.

Mensen zijn, wat dat betreft, nogal ambtelijk aangelegd. Men wil graag kunnen zeggen: ik nam een lichtflits waar, die lila was en waarachter kennelijk een persoonlijkheid school. Deze behoort dan dus thuis in sfeer 33a, tweede rij, flat 1., wat natuurlijk kolder is.

Je bent gewoon harmonisch geweest met iets en wat dat nu precies is, daarvan kun je mogelijk dromen, maar realistisch redenerende kun je daarvan nooit iets definitiefs zeggen volgens de normen van je wereld. Je kunt zelfs niet zeggen, dat het " hoger " is, van " Boven " af komt. Je kunt hoogstens zeggen, welk effect het op je heeft.

Hoe verder iets van je afstaat, hoe groter het effect voor het ik zal zijn, wanneer het er toch mee in contact komt. Dat is kennelijk een voor ons nog steeds juist te hanteren regel.

Waarmede ik een kleine inleiding heb gegeven, die u hopelijk duidelijk maakt, waarom ik de besepte werkelijkheid altijd weer als een zeer relatieve waarde beschouw. Niet, dat ik een relativist ben, want ik neem heus wel aan, dat er voor een ieder vaststaande waarden en feiten zijn. Maar ik neem aan, dat de waardering daarvoor zowel als de beleving daarvan zeer sterk bepaald wordt door eigen bewustzijn en wijze van denken.

Juist omdat ik de " werkelijkheid " van een mens als een betrekkelijk iets beschouw, durf ik de vraag te stellen, waarom wij niet eens een keer wat zouden kunnen spelen met die werkelijkheid.

Weet u, wat spelen met de werkelijkheid kan zijn? Gewoon je ogen eens dicht doen en een droombeeld, wat in je opkomt beleven en dan terug zoeken te vinden in je eigen werkelijkheid, zoals je die beleeft. Dus niet zeggen: dit is een droom, dit bestaat niet echt, maar eerder beseffen: ik droom het, dus bestaat dat op de een of andere wijze ook voor mij, alleen heb ik het in mijn besef van werkelijkheid tot nu toe niet gezien.

Een aardige bezigheid en zelfs soms een amusant spelletje. Er is zelfs een man, door spelen op deze wijze, redelijk rijk geworden. Hij " droomde " even over het deel van de werkelijkheid der mensen, die hij waar kon nemen. Later kwam een deel van de droom steeds weer uit. Zo kon hij b.v. op deze wijze altijd weer bepalen, welke tram, of welk voertuig, op een bepaald uur langs een raam zou komen. Daarop wedde hij in zijn stamkroeg steeds weer - om een rondje. Op de duur deed hij het echter voornamelijk met vreemden, waarbij de weddenschap om bedragen geld ging. Hij verdiende enige tijd hierdoor behoorlijke bedragen. Maar de drankzucht, die hij aan de gewonnen rondjes had overgehouden, heeft een groot deel van het zo gewonnen kapitaal weer verslonden. Toen wist hij helemaal niet meer, wat hij deed. Eerst bij ons heeft hij langzaam leren begrijpen, wat hij gedaan had en hoe het werkte.

Deze man speelde in feite met de menselijke werkelijkheid, door haar in de tijd waar te nemen. Had hij een andere benadering gebruikt, dat had hij al snel kunnen konstateren, dat de waarden in de menselijke werkelijkheid niet zo vast liggen, als men veronderstelt.

Een straat is niet alleen maar een vervoersbaan van asfalt

of ander materiaal, waar allerhande mensen enz. voorbijgaan. Een straat is in feite 'a gefixeerd beeld, waarin een groot deel van de mogelijkheden voor de mens reeds vastligt. Om een gelijkenis te geven van een meer tijdloos beeld van die straat, zoals dit in de geest bereikbaar wordt. Je ziet een baan, waarop allerhande lijntjes lopen. Ken je de kleurcode daarvan, dan kun je ook precies zeggen, wat en op welk uur aan een bepaald punt voorbij zal gaan.

U zou ik voor willen stellen zo nu en dan ook eens wat te spelen met de werkelijkheid. Niet in uw dagelijks bestaan natuurlijk. Als mens moet je gewoon realistisch en redelijk blijven, zolang het om je menselijke wereld gaat. Want zodra je gaat spelen met de werkelijkheid, kunnen je medemensen je niet meer volgen. Er zijn zelfs mensen, die schijnbaar zeer ernstig en realistisch zijn en die je als gewoon mens toch al niet kunt volgen.

Maar wanneer je wat tijd over hebt, dan zul je toch reeds gewend zijn dan wat te relaxen. Je kunt dit doen bij t.v. of voetbal en dromen, dat jijzelf het bent, die alle ballen in het doel weet te trappen, terwijl je er niet aan denkt, dat je daardoor ook de beschadigde schenen en gekwetste knieën zou moeten aanvaarden.

Er is echter zoveel, wat meer waard is dan een dergelijke illusie, die hoogstens voert tot een verhoging van de eigen agressie tegenover anderen.

Hebt u b.v. nooit het gevoel, dat er in het leven te weinig lach en glimlach is, te weinig vreugde en een tekort aan het gevoel opgenomen te zijn in zaken, die je als eigen ervaart en gelijktijdig toch als vanaf een afstandje nuchter kunt beschouwen?

Relax dan eens en laat je gedachten gaan over alle dwaasheden van jezelf en anderen. Probeer dezen nu voor jezelf eens te associëren met kleur. Je zult glimlachen en wijzer worden op de koop toe.

Zelfs wanneer je niets leert, is en blijft het amusant: die buurvrouw, die altijd zo haaibaaiertig doet, komt opeens in groen naar voren, prima geschikt voor een monsterfilm.

De man, die altijd rustig voorbij gaat en waar je in feiten niets vanaf weet, krijgt opeens voor jou een soort rose gloed. Het waarom weet je natuurlijk niet en dat is ook niet van belang.

Probeer gewoon, in je eigen besef, personen samen te brengen met een kleur. Kleur is voor u het gemakkelijkste. Wanneer je daarmee bezig bent, ontstaat n.l. als vanzelf een geheel nieuw beeld van je wereld en je mogelijkheden in je.

De mensen zijn opeens uitstralingen voor je geworden, wisselwerkingen. En je gaat opeens beseffen, wat er gebeurt, wanneer die rose meneer die groene buurvrouw zou ontmoeten. De kans is groot, dat zij opeens werkelijk gifgroen zal worden. Zo zal zij dus op die persoon reageren.

Overigens heeft dit niets met kleurmenging te maken, zoals u die kent, maar is het alleen een gevolg van de wisselwerking tussen door u met kleur benoemde uitstralingen.

Door op deze wijze innerlijk gewoon wat te spelen met iets, wat er menselijk gezien niet schijnt te zijn, leer je uitstralingen a.h.w. automatisch te klasseren door te zeggen: deze persoon heeft vanuit mijn standpunt die kleur, dus kan

ik daarvan dit en dat verwachten. Het gevolg is, dat je leert glimlachen over zaken, die je eerst zeer ergerden en dat je ook bij de anderen eerder een lach dan een traan zult veroorzaken.

Is uw werkelijkheid daardoor nu veranderd? Wel neen. Alleen blijkt u opeens, dat elke reactie van de medemensen een zekere voorspelbaarheid verkrijgt, waardoor u juister, bondiger en minder door emotie gedreven daarop kunt reageren. U zult ook ontdekken, dat bepaalde kwaliteiten en eigenschappen van anderen op de duur reeds op het eerste gezicht praktisch feilloos te konstateren zijn. Het gevolg is, dat je ook minder tijd zult besteden aan nadenken over en je ergeren aan het gedrag van je medemensen.

Wie dit spel enige tijd gespeeld heeft, zal daardoor tevens leren, hoe je zelfs als mens vaak spelen kunt met al, wat er maar op je inwerkt. Je zult ontdekken, dat je in vele gevallen jezelf de vraag kunt stellen: Is dit niet zins inplaats van zo? En daardoor zie je dan opeens je beleving en beeld der wereld wat veranderen.

Ben je zover, dan moet je b.v. eens naar een kerk gaan. Het geeft niet welke. Of het nu een strenge protestant-christelijke kerk, een synagoge, een moderne katholieke kerk, of een orthodoxe kathedraal is, maakt niet uit, zelfs niet, of het een ruimte is, waarin de beelden van martelaren compleet met hun bloedige symbolen van lijden worden uitgestald om de vromen te stichten en te vermaken. Maar dan moet u niet gaan kijken, maar eerder proberen die kerk te proeven. U laat het sfeertje op u in werken.

U zult ontdekken, dat deze dingen dan ook een bepaalde glans krijgen, een kleur, een gloed. Is dat werkelijkheid? Niemand van de andere mensen rond u schijnt het te proeven of te zien, dus menselijk zal dit wel niet echt zijn. Het leuke is echter, dat u door dit proeven wel degelijk bepaalde in uw wereld controleerbare gegevens kunt verkrijgen omtrent het gebouw, de mogelijkheden en werkingen daarvan, de mensen, die er gemeenlijk komen enz.

Ik raad u kerken aan, omdat de sfeer van deze gebouwen gemeenlijk nogal sterk is - ofschoon niet altijd even edel. Ik herinner mij, dat ik een dergelijk experiment in de geest eens heb gedaan met het beeld van een kerkje, waar ik als jonge mens altijd naar toe ging.

Vroeger zag ik daarin niet veel. Het was dan ook maar een klein plattelands kerkje. Wel was er een prima dominee. Het was een fijne vent, want je kon zijn appels stelen, zonder dat hij al te boos werd. Maar zijn preken waren niet om aan te horen.

Ik wilde enige tijd geleden in de geest toch eens nagaan, wat voor sfeer en betekenis dat kerkje nu werkelijk had. Het bleek er uit te zien als een ijskast, die een beetje verroest is: wittig met bruine vegen, smeren en spikkels.

Waarop ik mij afvroeg, waarom ik dit nu opeens zo zag: het was uiteindelijk maar een herinneringsbeeld. Want in uw dagen is het gebouwtje al lang voor iets anders in gebruik. Wat zit er ook weer in? Een sociale unit geloof ik, of een ander soort garage.

Voor mij was dit kerkje kennelijk dus kil en zonder warmte, terwijl het geheel mij stoorde en vol smetten leek te

zitten. Mogelijk werd dit veroorzaakt door mijn relatie met de andere mensen, die hier elke zondag samen plachten te komen. Mijn eigen reactie op dit alles kan ik u, zelfs nu, alleen nog duidelijk maken door te spreken over een verstard en geeuw, waardoor een zeer slecht gebit zichtbaar wordt.

Ik wil natuurlijk niet zeggen, dat u op een dergelijke wijze kerken enz. dient te gaan bezien. Ik deed dit maar voor een aardigheidje. Maar zo u tijd hebt, waarom zoudt u toch dergelijke proeven niet eens doen voor uzelf en dan niet alleen in kerken, maar ook elders. Wat is b.v. de uitstraling van V & D? Wat is het verschil in de uitstraling van V & D, de Bijenkorf en de Hema?

Waarom zoudt u dit niet eens wat bewuster bezien? Er is nu eenmaal in elk gebouw en bedrijf een zekere uitstraling, er is een zekere werking, die u bewust of onbewust ervaart. Dit is iets, wat werkelijk bestaat en deel uitmaakt van een grotere werkelijkheid, dan u als mens normaal beseft.

Als je al die sfeertjes aan gaat voelen en je gaat mensen aanvoelen, dat leef je opeens in een wereld, waarin ook je eigen mogelijkheden groter zijn, alleen al omdat je met de werkelijkheid speelt en zo de betrekkelijkheid van alles, wat je tot dan de werkelijkheid noemde, hebt leren beseffen.

Luister eens naar de stemmen en woorden van anderen en laat er voor uzelf een melodietje uit groeien, zelfs wanneer hun woorden je niet bepaald interesseren. De resultaten zijn vaak eigenaardig.

Wanneer je b.v. luistert naar een toespraak van de heer Den Uyl, weet u waar dat aan doet denken? Aan Al Johnson. Er zit iets van een "mammiesinger" in.

Luister je naar de heer van Doorn, dan klinkt hij net als een slechte en wat norske imitatie van Bing Crosby. Maar als je naar van Agt luistert, doet hij denken aan een wat mislukte coleratuur-sopraan, die probeert de Lorelei te zingen, maar er per ongeluk steeds iets van "vor uns'rem Tor, da steht ein Linde" doorheen gooit. Een wat verknipte indruk, niet geheel zonder melodie of onaantrekkelijk, maar toch ...

Ik geef nu maar een paar voorbeelden. Maar probeer dit nu eens in een zelf werkelijk luisteren om te zetten. Luister b.v. eens naar de melodie van mijn woorden. U zit nu een tijdje hier en hoort mij aan. Speel eens wat met de werkelijkheid. Wat voor indruk krijgt u, wanneer u mijn wijze van spreken door dit medium waardeert? Zit er iets van Rock and Roll in? Klassiek is het in ieder geval niet.

x U klinkt soms stoned....Of U een stickie gerookt hebt.

- Dat zou dan een goedkope wijze zijn om stoned te raken.

x Overmatig fantasierijk.

- Niet juist. Ik zit heel wat dichterbij de werkelijkheid, dan u denkt. Bovendien, dit heeft met melodie niets te maken. Dat iemand zegt: stoned kan ik mij nog voorstellen als omschrijving van een ritme, want ik spreek snel en niet geheel regelmatig.

Wanneer u zegt: te fantasierijk, dan zegt u in feite: ik luister naar de inhoud, niet naar de melodie. En u moet terug naar de werkelijkheid.

Maar daar ligt een fout: je moet niet terug naar die menselijke werkelijkheid. Integendeel: je moet er mee spelen en leren, hoe je alles kunt omvormen, tot het een nieuwe betekenis krijgt.

Omvormen, tot stemmen tot melodietjes worden, geluiden kunnen tot een symfonie worden, de dingen, die je rond je ziet, hebben een kleur. Wat overigens wel doet denken aan het effect, dat een stickie kan hebben. Want dat maakt je overgevoelig voor kleur en verandert je emotionele responsen. Alleen raad ik u, bij experimenten, de stickies maar buiten beschouwing te laten. Je hebt er weinig aan en bovendien: het is zo een stank...

Wanneer je zo speelt met de werkelijkheid, verandert in ieder geval je wereld voor je. En wanneer je nu weet, dat je in dit spel bewust kunt kiezen en ook het spel zelf bewust op elk ogenblik kunt afbreken door te zeggen: ik kijk nu weer naar de menselijke werkelijkheid, zoals die altijd is, is er daarbij zelfs, menselijk gezien, geen groot gevaar.

Bovendien kun je je visie op de wereld steeds aanpassen aan nieuwe behoeften en gevoelens, door je aandacht op steeds andere aspecten van het bestaan te richten en dezen te beschouwen, zoals ik omschreef voor mensen, gebouwen, krachten.

Het belangrijkste, wat u hiermede zult bereiken, is volgens mij vooral een toenemend besef van het feit, dat er in ons alles iets schuilt, waardoor onze wereld door en voor ons voortdurend herschapen wordt, omdat onze eigen relatie met de wereld voor ons nu eenmaal een veel grotere werkelijkheids betekenis heeft, dan alle vaststaande feiten op zichzelf. Hebt u hierop commentaar?

x De kern van de moeilijkheid ligt hierin, dat de eenheids-gedachte weliswaar een grote bekoring uitoefent, doch het onmogelijk is ons uit de veelheid van feiten en gevoelens een weg te banen naar de konkrete werkelijkheid.

- Wanneer wij zeggen, dat wij moeten doorstoten tot de grote werkelijkheid - die wij niet kennen - dan maken wij ons streven weer bloed-serieus. Zodra wij ergens ernstig mee beginnen, krijgen wij het gevoel, dat wij er aan gebonden zijn, dat wij er niet meer van los kunnen komen. Wij hebben ons streven dan onszelf als een zware molensteen rond de nek gehangen en kunnen haast niet meer verder komen.

Dat is iets anders dan spelen. Wij kunnen wel degelijk op de duur doordringen tot de werkelijkheid. Een werkelijkheid, die volgens mij overigens minder star is, dan u schijnt te veronderstellen.

Maar daarom gaat het ons niet in de eerste plaats. Wie een te zware taak aanvaardt, zal falen, wie vele kleine taken en experimenten opeenstapelt, kan in elk daarvan slagen, terwijl het eindresultaat gelijk is aan of zelfs meer betekent dan die loodzware taak.

Wij moeten ons houden aan onze huidige mogelijkheden en moeten niet te zeer hunkeren naar dingen, die geheel buiten ons vermogen liggen. Niemand zal verwachten, dat een kind uit de eerste kleuterklas, zodra het pen en inkt in handen krijgt, in staat zal zijn een epos te schrijven, waarbij zelfs de werken van Vondel en Shakespeare verbleken, al is het maar van afgunst.

Wat ik u steeds weer duidelijk probeer te maken, is het feit, dat wij nog niet in staat zijn in volle ernst de grote werkelijkheid te benaderen, omdat wij te bang zijn voor de mogelijke konsekwenties daarvan enerzijds en anderzijds ons te zeer verplicht zullen gevoelen om een eenmaal gekozen weg

te blijven volgen, omdat wij die als deel van onze menselijke - of geestelijke - werkelijkheid beschouwen.

Juist daarom mijn raad met de werkelijkheid te spelen. Want dit spelen betekent niet, dat je voortaan de werkelijkheid dient te ontlopen. Wel betekent het, dat je uit de gemeenschappelijke illusie, die de mens werkelijkheid noemt, steeds weer elementen activeert, die voor jou een ruimere en meer omvattende betekenis zullen krijgen.

Let wel: ik pretendeer niet, dat u, wanneer u maar goed speelt, zo God zult zien. Wanneer wij denken, dat wij God zien, zien wij in feite iets heel anders. Want God kun je niet "zien." God is een beleving, waarbij het persoonlijk besef ophoudt te bestaan. Mogelijk kunt u deze omschrijving, gegeven op grond van eigen beleven, beschouwen als een spel met de werkelijkheid. Maar voor mij was er een contact, dat God was, volgens mijn besef. Ik kan daaruit echter geen konklusies trekken, omdat tijdens dit door mij ervaren contact er tijdelijk sprake was van een zich oplossen van de persoonlijkheid.

Ik meen u terecht te raad gegeven te hebben uw benadering van het geestelijke - en zo mogelijk ook van de materie - wat lichtvoetiger aan te pakken. Maak je niet zo ontzettend veel zorgen. Het onvermijdelijke komt toch wel en, indien je je eigen bestaan maar steeds zo goed mogelijk realiseert, gebeurt al het andere ook wel als vanzelf.

U bent niet zo enorm geladen met en gebonden aan die werkelijkheid, die u meent te kennen, lieve mensen. dat denkt u alleen maar. Je bent voortdurend aan het voorbijgaan. Je rent door de momenten van de tijd heen, droomt voortdurend werkelijkheden, die je nooit met de ogen zult aanschouwen, of redelijk kunt beredeneren. Wie zich aan de z.g. werkelijkheid vastklampt, ontdekt, dat hij gebonden is en maar weinig of geen vrijheid van handelen bezit.

Juist daarom mijn raad eens met die werkelijkheid te spelen, lichtvoetig te leven en steeds weer te proberen iets op te vangen van de vreemde geuren en glanzen, die in elk leven een rol blijken te spelen, ook al weet je niet, waar zij werkelijk vandaan komen.

Spelen betekent ontspannen zijn in alle inspanning. Zo kom je eerder tot een belven van een grotere werkelijkheid en daardoor worden allerhande krachten, die redelijk moeilijk te plaatsen zijn, eenvoudiger aanvaardbaar en eerder een normaal deel van je bestaan. Meer beleefbaar.

Trouwens, wat heb je er eigenlijk aan om, zoals vele mensen ondanks zichzelf doen, te leven met een enkele, volgens jou onveranderlijke zekerheid, die niet werkelijk beleefbaar, laat staan bewijsbaar is? Wat heb je er aan je leven in een vaste lijn te dwingen, wanneer er geen vreugde, geen erkenning, geen bevestiging van het bestaan voor jezelf uit voortkomt?

Ik stel: je moet leren leven op een zo juist mogelijke wijze. Dit is belangrijker dan door dringen tot een totale werkelijkheid, waarvoor je toch nog niet rijp bent.

Een mens zou geestelijk zo nu en dan als een soort vogel de vleugels eens uit moeten slaan om uit onwerkelijke hoogte de wereld beneden eens goed te bezien en te konkluderen, dat de werkelijkheid nog wel eens anders kan zijn dan het beneden je toescheen.

Wanneer je leert, wat meer afstand te nemen van die

werkelijkheid, waarin je tot nu toe leefde en zo oog krijgt voor de vele invloeden, die in die werkelijkheid ook nog een rol spelen, wordt je wereld groter en completer.

Dan loop je mogelijk werkelijk eens een natuurgeest tegen het lijf, want zij bestaan werkelijk. Of u krijgt zelf eindelijk eens een meer bewust contact met de geest. Alleen moet u zich dan bedwingen: geen altaren oprichten, geen eredienst. Gewoon zeggen: hè, dat is leuk, hoort dat er ook bij?

Op die wijze kun je, al spelende, steeds verder doordringen in de grote werkelijkheid, tot je beseft, dat menselijk weten en menselijk leven maar voorbijgaande dingen zijn.

Een kind kan spelende sterven. Een kind weet misschien wel, dat het dood gaat, maar gelijktijdig weet het niet, wat doodgaan is. Wanneer het de zekerheid heeft, mogelijk door de ouders of verzorgers, die in de buurt zijn, begint het kind te dagdromen. Aan onze kant zie je dat vaak gebeuren.

Het kind droomt voor zich dan b.v., dat het op school eens meester kan spelen, of dat het nu eindelijk toch eens een keer zo maar de mooiste fiets van de hele buurt krijgt. Het speelt met dromen van geluk, waarin ook de angst wel aanwezig is, maar dan zo, dat je er nog net aan voorbij kunt glippen. Voor het kind het weet staat het opeens in onze werkelijkheid en speelt daar verder.

Zeker, het ziet al die in uw termen lichtende gestalten rond zich, maar vraagt zich niet eens af, wat er nu opeens gebeurd is. Het speelt gewoon verder, zegt "dag tante, dag oom" en gaat gelukkig verder met zijn dagdromen. Langzaam en zonder schokken wordt het zich dan bewust van het feit, dat het niet zo klein, beperkt en afhankelijk is, als het op aarde heeft gedacht.

Dat is gewoonweg de beleving van een kind. Maar waarom moet het dan voor volwassen mensen zo anders zijn? Zeker, wanneer je doodgaat, is er de kans, dat je in het duister terecht komt voor enige tijd. Maar dan droom je maar wat en vul je voorlopig dat duister maar met eigen dromen van licht. Droom, dat Jezus, uw vader of moeder, opeens aanwezig zijn en voor u het weet worden deze droombeelden tot werkelijkheden, lichtende h. pers, die je brengen naar een lichtende werkelijkheid, die je weer met anderen kunt delen.

Ook daarom zeg ik, dat u het alles niet zo ernstig in moet zien. Een groot deel, van hetgeen ook in uw wereld voor u leeft, wordt deels door uzelf gevormd, of zelfs geschapen. Dit leren aanvaarden bereik je door toch steeds weer even met de werkelijkheid te spelen.

Als vanzelf zul je zelfs gaan denken: waarom zijn de mensen vandaag toch opeens allen zo prikkelbaar, of: waarom gaat alles vandaag toch zo goed? Dan kijk je rond je en zegt tot jezelf: het is net, of er een bepaalde soort licht is.

Wij drukken dergelijke invloeden meestal uit in kleuren om ze met woorden voor u herkenbaar te maken. Maar in feite is het eerder zo iets als een werking van schaduw en licht, een soort spel van wolken, die voorbij een zon drijven.

Je voelt het licht aan, erkent de stemming, die er bij behoort en voor je het weet, zeg je steeds weer tot jezelf: deze invloeden heersen vandaag, dus daarmee zal ik alvast rekening houden.

Je bent dan nog steeds een normaal mens en je bent zeker nog een grote ingewijde geworden. Maar je leeft toch al vollediger, beseft beter, wat er gaande is en daardoor word je ook vrijer om jezelf te zijn.

Hoe meer je weet van de invloeden, die een rol spelen, hoe gemakkelijker het voor je ook wordt je eigen beslissingen te nemen. Je leert zelfs met de invloeden werken, zeggende: dit is voor mij belangrijk, ik zal daaraan nu werken, want ik heb meer kans van slagen, nu er sprake is van deze invloed, dit soort licht. Zoals je ook beseft: waar ik die klank, dat ritme hoor, kan ik bepaalde zaken eenvoudiger en sneller tot stand brengen.

Je geestelijk leven ontwikkel je al spelende ook, tot je tot jezelf gaat zeggen: het gehele leven lijkt mij een soort cirkel, die loopt tussen de diepste chaos en het hoogste licht. Alles, wat ik tot nu toe heb gedaan, was in feite alleen maar een moment na moment aftasten van dit leven. Nu zie ik het als een geheel, waarin ik leef. Ik kan alle delen daarvan God, zowel als de chaos, gelijktijdig beseffen en bevatten. Het is voor mij geen probleem meer te leven.

Juist daardoor kun je dan ook eerder harmonisch reageren en een harmonische wereld opbouwen. En dat dan door te leven en niet door anderen te betuttelen.

Als op aarde iemand de wereld wil gaan verbeteren, is hij al na zeer korte tijd niet veel meer dan een leuterende betuttelaar geworden.

Maar wanneer je dit besef van de eenheid van leven eenmaal vindt, stel je meer en meer bewust: ik droom een groot deel van dit alles. Daarom denk ik anders en maak het zo anders. Want al blijven de feiten voor anderen mogelijk nog gelijk, hun uitwerking, hun mogelijkheden worden anders, omdat ik zo denk.

Kortom: je zegt niet: De Bilt heeft regen voorspeld, maar eenvoudig: ik heb morgen een heldere hemel nodig. Ik droom een heldere hemel, ik die de kracht van die heldere hemel. En voor je het weet zegt de Bilt reeds: wij hebben wel regen voorspeld, maar enkele opklaringen zijn mogelijk. En reken er dan maar rustig op, dat een van die opklaringen met u meegaat, terwijl u gaat picknikken.

Ik weet, dat dit krankzinnig klinkt. Maar probeer het toch eens. Het is maar een spelletje, het is niet zo dood serieus.

En wanneer het u al meteen zou gelukken, zeg niet, dat u nu de waarheid gevonden hebt. Zeg alleen tegen jezelf: ik ben doorgedrongen om in deze menselijke werkelijkheid van mij gewoon wat prettiger te leven. Dat is alles.

Op een gegeven ogenblik zul je dan zeggen: ik voel ergens een hunkering. Want de meeste mensen dragen een hunkering in zich naar iets, wat zij soms liefde noemen, of geborgenheid, eeuwigheid zelfs. Dan zeg je desnoods tot jezelf: Nu zou ik toch werkelijk iets willen bemerken van de Christus.

Wanneer je zo denkt, laat dan eens alles zo maar in je opkomen, wat voor beelden het ook zijn. Voor je het weet, heb je weer een soort licht te pakken. Meestal voel je het tevens als een vibreren, als een levend licht. Zeg dan niet: waar blijft nu de gestalte, maar zeg tot jezelf: dus zo voelt de Christusgeest voor mij aan.

De kans is groot, dat het een soort ritme wordt, dat je pakt. Niet, dat de werkelijkheid van de mensen rond je daardoor verandert, maar je voelt jezelf op een aangename wijze bibberen, tot je opeens een vast geheel wordt. Wat er precies gebeurde, weet je dan nog niet, maar voor jezelf voel je: dit was toch werkelijk de Christus, die ik beleefde. Ik heb die aanvaard en nu is dit een deel van mijzelf geworden.

Maar o jéetje. Nu spreek ik van Christus. En voor de meeste mensen is dat hoog, heilig, iets van "Op de knieën en bidden!" Maar verdorie mensen, dat is toch gewoon de ademhaling van de kosmos. Dat is de Christusgeest. Het is de kracht, die vrijmaakt, zeker. Maar het is ook de kracht, die bewust maakt en de kracht, die in zichzelf duidelijk maakt, welke weg je moet gaan.

Dergelijke dingen kun je opeens beseffen, verkrijgen, alleen maar door een beetje te spelen met de werkelijkheid. En dan zonder bidden, of een "o hoe heerlijk!"

U kent die mensen wel, nietwaar? Zij zwepen zichzelf op. Toen sprak Hij Is dat niet heerlijk? O hoe heerlijk, halleluja. Maar gebeuren doet er niets. Dat is ook een soort droomspel, maar een spel van gebonden zijn, waarbij alles, wat de moeite waard is, veraf staat.

In het werkelijke leven staan alle krachten en machten steeds vlak bij je. Het is zinloos de hoge krachten en waarden veraf in een soort kijkkastje te zetten en dan in je droom te hunkeren en te spreken over eigen onvermogen en zondigheid. Je moet steeds midden in de werkelijkheid gaan staan en zelfs je spel daarmee nooit misbruiken om afstand te scheppen tussen jezelf en de dingen, die werkelijk de moeite waard zijn.

O jé. Daar vraagt zich iemand af, wat voor een dolgevoerd propagandist men hem nu op het dak gestuurd heeft. Ik geeft toe, dat mijn termen soms speels klinken. Maar ik spreek over een ernstige werkelijkheid, ondanks alles.

Juist omdat wij durven spelen, vinden wij de zaken, die werkelijk de moeite waard zijn. Toch wil ik een paar meer ernstige dingen zeggen.

Wij leven in de werkelijkheid, de totale werkelijkheid en niet alleen in het kleine stukje daarvan, dat wij kennen als menselijke of geestelijke werkelijkheid. Wanneer wij in die kleine werelden van ons gewoon wat durven spelen met de werkelijkheid, onze dromen en alle mogelijkheden, die er maar bestaan, worden wij alleen maar meer werkelijk, komen wij ook met ons beseffen dichterbij de werkelijkheid.

De werkelijkheid van ons wezen is dan mogelijk kosmisch. Overigens een rotwoord: kosmisch. Ik moet altijd daarbij denken aan een vent in de ruimte met zijn gekke helm op, net of hij net van de bromfiets gestapt is.

Maar wij zijn deel van het geheel en op de duur gaat ook voor ons besef dit geheel op ons inwerken, je gaat het beleven. Dan kun je het mogelijk geen vorm geven. Maar is dat nu zo erg? Je beleeft het immers.

Door dit beleven zelf verander je. Je gaat ook in de kleine omschrijfbaar wereld anders denken, leven en reageren. Je gaat inderdaad deel uitmaken van een kosmische werkelijkheid, terwijl je begrijpt, dat alles, wat je ziet, alleen maar een gedroomde schaduw is, geworden door het eeuwig fluctuerende

licht van de bron van de werkelijkheid.

Je gaat beseffen, dat dit licht het enige belangrijke is, terwijl de breking van dit licht op zichzelf alleen maar dient om je steeds duidelijker te doen beseffen, in hoeverre je reeds met het licht zelve een kunt en durft te zijn.

Je vraagt je dan ook niet af, hoeveel macht je krijgt. Daar hebben alleen beginners last van. Want een ieder, die begint te streven, streeft ook naar de macht, om het goede te doen. Alleen is dat goede dan soms wel een vreemde zaak.

Voor de een is het goede, waarnaar hij allereerst zou verlangen, de macht om alle auto's van neerlands wegen te bannen. Anderen zouden de macht willen gebruiken om de enige goede omroep te laten zegevieren. Want dat is ook moeilijk. Indien u wilt weten, hoe moeilijk, moet u maar eens praten met de man, die aan de top van CRM staat.

Toch zijn dat maar kleine dingen, wanneer je objectief de zaak bekijkt. Dergelijke kleine dingen zijn gemeenlijk heel erg moeilijk. Steeds meer zelf de dingen zijn is nog weer heel iets anders.

God is alle dingen. Goed? Natuurlijk. Maar wij zijn ook veel meer deel van alle dingen, dan wij gemeenlijk beseffen. Wij ontdekken dit, wanneer wij de moed hebben soms eens met die bloedig ernstige werkelijkheid te spelen.

Dan beseff je al snel: wij in de stof - en mijn soort in de geest - staan eigenlijk nog maar aan het begin met al onze wijsheid. Wij zijn de kindertjes. Wij moeten nog wel spelen. Maar ons spelen is ook leren.

Juist omdat wij de grote werkelijkheid spelend benaderen, kunnen wij reeds nu een deel daarvan in ons opnemen, kunnen wij ons werkelijke leven beter beseffen en onze z.g. werkelijkheid beter aanvaarden.

Wanneer wij nooit spelen, maar ons alleen maar met onze lesjes bezig houden, zullen wij misschien sneller van de school af zijn. Maar het is bijna zeker, dat wij met het leven, dat dan opeens voor ons de werkelijkheid gaat worden, eenvoudig geen raad weten.

Wij moeten leren, waar onze beperkingen liggen. En dat bereiken wij nooit, wanneer wij ons alleen maar houden aan de discipline, die anderen ons opleggen. Maar spelende en zo vrij, als wij maar kunnen zijn, zullen wij altijd weer met onze eigen beperktheid gekonfronteerd worden en zo een eigen soort discipline leren opbrengen.

Kortom: wij moeten spelende leren, wat wij eigenlijk moeten en kunnen zijn in deze fase van onze ontwikkeling. Want er zal een ogenblik komen, dat dit stoffelijke leven voor u voorbij is. Dan is de kringloop van het rad in de stof afgelopen. Maar dacht u werkelijk, dat u dan van alles af zoudt zijn? Dan begint het pas echt.

Dan sta je te midden van allerhande krachten en stromingen met de taak nu eens even waar te maken, dat je zelf ook nog iemand bent. Dat bereik je alleen, nadat je eerst die krachten en machten hebt leren herkennen en hun bestaan als normaal hebt leren aanvaarden. En juist dit kun je ook als mens spelenderwijs reeds leren.

Wanneer ik tot u zeg: mensen, speel eens wat met de werkelijkheid, probeer eens de kleuren te zien, die bij mensen

behoren en in hun woorden een melodie of een ritme te horen, zie het geheel steeds weer als een invloed, die voor jou een bepaalde betekenis heeft, zo is en blijft dit, menselijk gezien, een spel. Maar het is gelijktijdig een voorbereiding op de erkenning van en konfrontatie met de werkelijke waarden en zelfs de goddelijke krachten.

Ik wil er niet al te lang over spreken verder. Ik heb u het spelen met de werkelijkheid aanbevolen. Nog een raad: wanneer je speelt, moet je je er steeds van bewust blijven, dat het maar een spel is. Er zijn helaas mensen, die weliswaar spelen en het zelfs steeds over over hun spelregels hebben, maar die toch altijd weer denken, dat al, wat zij doen, bloedige ernst is.

In de bloedige ernst wordt alle besef voor de mogelijkheden gedood, geloof mij. Het is in de speelse aanvaarding, dat de werkelijkheid tot uiting komt. Wees uzelf en probeer niet anderen gelijk te zijn.

Illustreer dit maar met het oude katholieke verhaal over een broeder in een klooster, die niet goed kon bidden, niet mooi kon zingen. Het enige, wat hij goed kon, was goochelen met een paar balletjes. Dus toen de anderen de H. Maagd eerden met gebeden en gezangen, deed hij dat: hij goochelde. En de gehele kloostergemeenschap sprak er schande van. Maar volgens het verhaal applaudisseerde t beeld van de H. Maagd, toen hij klaar was en sprak: Jij bent de ware vereerder.

Wat ik tracht u duidelijk te maken, is dit: Indien wij onszelf vergelijken met de kracht, waaruit wij zijn voortgekomen, zijn wij toch maar onbeholpen wezens? Clowns? Laat ons dan ook niet net doen, alsof wij iets anders, iets wat volgens ons beter zou zijn, bereikt hebben. Laat ons spelen, voor onszelf schoonheid opbouwen, of een glimlach, voortdurend proberende de harmonie en de eenheid te voelen en waar te maken. Bovenal: laat ons niet bang zijn onszelf te zijn.

Zo spelende met de werkelijkheid bereiken wij de inzichten, waardoor wij de grotere waarheid leren verdragen. En wanneer wij eenmaal beseffen, wat de oorzaak van alles is, dan weten wij eindelijk ook, wat de zin en de reden is van de werkelijkheid, die wij nu beleven.

En daarbij laat ik het, maar nu komt u aan het woord.

x Het feit blijft, dat wij gekonditioneerd zijn

- Daar moet je vanaf. Zeker. Veranderen kun je dit niet. Maar binnen het kader van je konditionering kun je nog steeds spelen met de werkelijkheid en je mogelijk zelfs voorstellen, hoe je leven zou zijn, wanneer je konditionering anders was. Je beseft dan de invloed, die die konditionering op je heeft en wordt, altans in denken, wat vrijer.

x Maar er zijn velen, die dat niet kunnen. Hebt u daar ook nog een oplossing voor?

- Zeker. Wanneer u tot de konklusie komt, dat u iets niet kunt, zelf niet kunt, is er een aardig spelletje, dat u kunt spelen om aan een groot deel van uw beperkingen te ontkomen, zover die niet in de kern van uw geestelijk wezen schuilen.

U stelt u een andere persoon voor, een wezen, dat in feite een deeltje is van uw eigen wezen en kracht, kijkt er naar en zegt: alles, wat ik niet kan, kan dit wezen wel. Neem u voor goed op te letten, hoe dit deel van uw ik reageert en werkt, met het voornemen. zoveel mogelijk dit later zelf na te doen.

De oplossing is dus alweer een spelletje, maar weer een spel met een ernstige achtergrond. Of dacht u soms dat al die mensen, die heiligen en God bidden en daardoor werkelijk iets bereiken, een telefoonlijn hebben met de hoogste baas?

Geloof mij, die mensen komen gemeenlijk niet eens bij de portier, laat staan bij de directie. Wat zij doen, is gewoon een deel van hun eigen besef en onvermogen wegwerken, door naar een van hun eigen denkbeelden te staren en vervolgens te zeggen: ik bid tot deze kracht, want dit is de kracht, die alles mogelijk maakt en alles kan.

In ernst valt u iets dergelijks mogelijk moeilijk. Maar u kunt er wel eens over denken, wel eens van dromen. Dat is al voldoende. Want het is niet zo belangrijk, dat je nu en opeens geheel verandert. De verandering, die je zoekt, is in feite een groeiproces. En groeiprocessen kunnen dan op aarde mogelijk uw konditioneringen niet geheel ongedaan maken. De wijze, waarop je je blijft bewegen, zal door de konditionering ook verder worden bepaald, zelfs de woorden, die u kiest, zullen hierdoor bepaald worden en zeker nog enige tijd zelfs een deel van uw gevoelens.

Maar doordat je het spel speelt, ga je beseffen, dat het anders kan, dat de essentie van de zaak ook anders kan zijn, dan men u ingehamerd heeft. Dit betekent, dat je door de konditionering niet meer zo sterk geketend bent en grotere vrijheid van denken en handelen wint.

Op de duur is die konditionering niet veel meer dan een gewaad, dat je nog aantrekt, omdat je meent zonder dit voor gek te lopen, maar het is dan in ieder geval geen korset meer, waaruit je niet los kunt komen.

U begrijpt enigszins, wat ik bedoel? Dat is dan een goed begin. Droom er eens over en u komt vanzelf verder.

x Maar wanneer je nu niet wilt spelen, maar ernstig wilt blijven, kan dat ook?

- Het kan natuurlijk wel. Maar dan moet u een ding wel onthouden: De ernst is het gewaad van de doodgraver van de vreugde.

Ik weet niet, of u doodgravers kent. Ik heb in mijn tijd bidders gehad ... spreek er niet van. Ik werd begraven door een stel echte huilebalken : u weet wel, met zwarte sluiers aan de hoed, gekommandeerd door een aanzegger-kraai, die voorop liep. Nou ja, ik kwam uit de betere stand, dus ik werd deftig begraven.

Deze mannen liepen daar met een gegroefd en door lijden getekend gezicht met de kist te sjouwen, dat je hen voor leeddragenden zou houden. Tot de kist werd afgezet en er aan het graf werd gesproken. Toen moesten de zwarte mannen even achteraf staan.

En met het zelfde lijdende gezicht frommelde een van hen een flesje uit zijn jas, dronk, gaf het door, waarbij de flessebezitter mompelde: jouw beurt de volgende keer...

Waarmede ik maar wil zeggen, dat een ieder door de dröeve ernst van die mannen geroerd werd, terwijl zij zelf in feite heel vrolijk waren op leeddragende wijze. Dit is waar gebeurd.

Maar wat ik tot u nog wilde zeggen: wanneer u het werkelijk alleen maar ernstig wilt doen, beklaag ik u. Want dat bewijst, dat het vermogen tot spelen in u reeds bijna gedood is.

x Toch kan ik mij voorstellen, dat mensen, die lang gespeeld hebben, dat spelen eindelijk moe worden.

- Geen beletsel voor het spel, waarover ik spreek. Wanneer je moe wordt, speel je eenvoudig, dat er iemand komt, die je vertelt, dat je nu moogt gaan rusten.

Spelende leren betekent voor mens en geest ook: leren je te onspannen. Maar dan is het spel nog geen bloedige ernst. Je kunt je spel heus wel serieus nemen, moet dit soms ook wel doen, maar je blijft toch altijd het betrekkelijke er van inzien. En dat is belangrijk.

Ernst betekent voor mij eenzijdigheid. Eenzijdigheid betekent voor mij: blind zijn aan een kant en zo maar de helft beleven en zien, wat er te beleven en te zien is. En dat betekent weer, dat je alles voortdurend anders waardeert, dan het voor jou in feite zou kunnen zijn.

Maar ja, de ernst is u aangepreekt. In mijn tijd was het nog veel erger dan in uw dagen. Nu zegt men, dat de mens recht heeft op werk, maar toch het recht moet hebben om ook als werkeloze er redelijk van mag leven. In mijn tijd heette het: Alleen hij, die werkt, zal eten - en dan moest je nog niet vragen, wat hij te vreten kreeg.

Want werken, lijden, het brood verdienen in het zweet uws aanschijns, was nu eenmaal de door God opgelegde straf, door elke mens uit het paradijs geërfd, behalve degenen, die voldoende geld geërfd hadden.

Maar in elke mens schuilt nog iets van het oude paradijs. Wanneer je eenmaal begrijpt, dat de ernst van het leven niet betekent, dat je daardoor beter werkt of meer bereikt, zul je het spelen meer gaan waarderen. En in uw tijd kunt u de praktische voordelen zien: niet alleen dat men de mensen bij hun soms eentonige werk arbeidsvitaminen laat horen, maar zelfs de koeien krijgen muziek in de stal, omdat zij dan beter melk geven en zelfs de misvormde kippen in de legbatterijen krijgen Strauss en andere komponisten te horen, omdat zij dan beter leggen en zich kennelijk prettiger gevoelen.

Die muziek is een spelelement, een verbreking van de drøve ernst en eentonigheid, een vervanging van het geestdodende van de ernstige concentratie en zware plicht, waardoor een mens beter in staat is de dingen te doen en goed te doen, die toch al tot zijn taak behoren.

Denk daar nu eens over na en zeg dan nog eens, dat je de ernst niet los kunt laten, omdat er anders van je werken en leven niets terecht komt. De gehele maatschappij is in uw dagen kennelijk steeds meer bezig om de ernst van het leven los te laten. Maar zij wijdt zich aan deze taak zo ernstig, dat het resultaat voorlopig maar droevig is.

Besef dat speelsheid het gevoel inhoudt, dat het ook anders kan, het besef, dat alles betrekkelijk is en dat juist daarom het niet zo belangrijk is, dat je een bepaalde taak nu en op deze wijze volbrengt. Ik kan doorgaan.

Ernst, lieve mensen, is vermoeiend en kan zelfs dodelijk zijn. U moogt rustig een ogenblikje ernstig worden, maar moet u altijd van de betrekkelijkheid, zelfs van uw ernst en de betekenis daarvan, bewust blijven.

Is dit u voldoende antwoord?

x Dus men moet spelen met zijn eigen ernst?

- Ik zou zeggen: wanneer u bemerkt, dat u erg ernstig bent, moet u de belachelijkheid van uw eigen ernst even beseffen en er hartelijk om lachen. Dan zult u op de juiste wijze ook verder eventueel ernstig kunnen zijn.

x Maar al spelende kan men opruiende taal spreken...

- Inderdaad. En wanneer je dit speelt, dan moet je ook weten, dat, bij een teveel uitbraken van die opruiende taal, er iemand anders kan komen, die dan speelt, dat hij het recht vertegenwoordigt en u streelt met zijn knuppeltje. Waarop u in alle ernst opeens een andere taal gebruikt en niet opruiende woorden spreekt, al zal uw uitlating slechts zelden in een dergelijk geval een gebed tot de Heer zijn. Uiteindelijk kom je, wanneer je weet te spelen, tot een kompromis.

Ik heb u immers al gewezen op het feit, dat je door het spel je ook bewust wordt van de beperkingen, die je nog hebt? Daardoor besef je ook beter, hoever je kunt gaan.

Bij het speels gebruiken van opruiende taal zul je dan wel degelijk beseffen, op welk ogenblik je uitlatingen kritiek gaan worden. Dus zing je op het ogenblik, dat de anderen bijna hun knuppeltje pakken, het Wilhelmus of de Blanke top der Duinen en alles is opeens weer kits.

Het spelen geeft u juist de mogelijkheid uzelf te leren kenne, te beseffen, welke mogelijkheden er zijn. Want het speelse, wat ik propageer, is niet alleen maar doen, of je iets anders bent, maar wel degelijk ook een je bewust worden van je eigen grenzen, mogelijkheden en wensen.

Dit betekent weer, dat je een steeds beter besef krijgt van het leven, zodat je steeds meer leert zo te spelen naar eigen lust, dat je geen konflikt krijgt en anderen daarmee niet overmatig zult belasten.

x B j u is het mogelijk gemakkelijk, maar hier is het knap ingewikkeld.

- Ik ben het met u eens. Want op aarde leven mensen en mensen maken nu eenmaal alles zo ingewikkeld, als het maar kan, in de waan, dat zij zo de zaak beter maken. Besef, dat zaken als één plus één is twee op aarde waar is, maar dat het elders mogelijk moet luiden: één plus één is oneindig.

Besef verder, dat werkelijke waarde door getal of omschrijving nooit weer kan worden gegeven. Niet alleen wat je optelt is van belang, maar ook hoe het op elkaar inwerkt: twee vlekjes kleur meng je met elkaar en er ontstaat een enkele, maar andere kleur. Voeg twee noten samen in de muziek en naar gelang hun kwaliteiten ontstaat een accoord of een dissonant.

Maar ik besef wel degelijk, dat een mate van speelsheid velen van u moeilijk zal vallen. Daarom gaf ik u ook de raad te beginnen met een droompje, het kijken, wat voor kleur andere mensen in uw ogen hebben en dergelijke zaken.

Je moet eenvoudig beginnen met het introduceren van een element van spel in de harde werkelijkheid, niet als een taak tot spelen, maar eenvoudig als een gebruiken van de mogelijkheid je te ontspannen, andere waarden, mogelijkheden en gezichtspunten te vinden, zonder dat je daaraan zelf enige konsekwentie verbindt.

Zo begin je, maar ontdekt al snel de betrekkelijkheid van vele dingen, zoals ook de samenhang van andere zaken ook beter beseft zal worden. Zo word je steeds vrijer en kun je steeds creatiever gaan spelen.

Ik was mogelijk een ander soort predikant dan u verwacht had. Maar wanneer ik zou preken, zoudt u of zich doodlachen danwel inslapen. Ik wilde beide gevaren vermijden. Was het geheel u te lichtvoetig, vergeef het mij. Wat ik heb gezegd, heb ik ernstig gemeend. Denkt er dus eens over na.

Speel eens een beetje met uw werkelijkheid, want, spelend met de werkelijkheid, wordt je leven meer werkelijk en niet meer een door anderen gedirigeerde illusie van vrijheid, die je nooit waar kunt maken.

Goeden avond.

--0-0-0-0-0-

Goeden avond, vrienden.

Ook het tweede deel van de avond dient aan een geestelijk onderwerp gewijd te worden. Ik zou daarom even iets willen zeggen over het Licht.

Wanneer wij spreken over geestelijke zaken, komt elk ogenblik weer het Licht ter sprake. Waarom eigenlijk? Waarom spreken wij over Licht? Per slot van rekening kun je niet verwachten, dat God een elektrische centrale exploiteert of zo iets. Het begrip Licht moet geestelijk een andere dan de normale betekenis hebben.

Kijk wat licht betekent. Hebt u wel eens in het stikken donker gelopen? Dan zult u ook ontdekt hebben, dat je sommige dingen wel voelt, maar dat je niets ziet. Het meeste voel je dan gemeenlijk met je schenen.

Maak nu een heel klein beetje licht. Je kunt je opeens beter oriënteren en pijnlijke beroeringen vermijden. Voeg er nog wat licht bij en je gaat al vormen zien, kunt beseffen waar je bent.

Maak het nu geheel licht en je ziet opeens alles: de kleuren, de inhoud, samenstelling van alle dingen, zo goed als het geheel.

Dat men in geestelijke zaken zo vaak over het Licht spreekt, heeft vooral te maken met de mogelijkheid tot kennen en erkennen. Wanneer je op aarde leeft en het geestelijke licht ziet, zal dat gemeenlijk niet veel meer dan een kaarsvlammetje zijn. Maar het maakt het je toch reeds mogelijk te zien, waar je naar toe gaat.

Krijg je meer geestelijk licht, dan ga je ook beter zien wat er om je heen bestaat en werkt. Licht is dus in geestelijk opzicht niet iets, waarvan wij kunnen zeggen, dat het een feitelijk iets is. Het is eerder een erkenningsmogelijkheid, die voor ons - op welke wijze dan ook - ontstaat.

Ik heb bij mijn zoeken naar waarheid soms wel eens gedacht: alle mensen, wat is het hier nu weer erg licht. Want wanneer het te licht wordt, kunnen wij weer niets zien. Als je lang in de zon kijkt, word je blind.

Er zijn mogelijkheden in de kosmos, die wij nog niet kunnen verwerken. Zouden wij daarmee gekonfronteerd worden, dan zouden wij verblind worden, gek worden en niet eens meer kunnen beseffen, wat het is om te bestaan.

Wanneer je alles echter steeds lichter ziet worden, kun je je daarbij ook langzaam aanpassen. Het licht, dat wij waarnemen, is altijd weer een begin voor onze eigen veranderingen.

Het licht, dat wij krijgen, betekent, dat wij beter leren beseffen, dat wij gevoeliger worden. Nu is het wel zo, dat je in een dergelijk geval je moet kunnen aanpassen. Ik denk daarbij b.v. aan het oog van een kat. De pupil kan zich tot op grote hoogte aanpassen en zo nog zien in een duister, waarin de mens al niets meer ziet - ofschoon er enig licht moet zijn. De pupil wordt echter kleiner, naarmate het licht feller wordt.

In ons bestaat gemeenlijk ook iets, dat ons steeds weer brengt tot een ons aanpassen aan het besef, dat wij kunnen verdragen. Ons eigen wezen, niet de erkenningsmogelijkheid, is dus voor onze reacties bepalend.

Een bruikbare eigenschap volgens mij. Want ergens leeft de bron van alle dingen. Tenminste, dat denken wij, want zeker weten wij dit ook niet. Zeker is dat, zo zij bestaat, deze bron zo verblindend, zo alomvattend zou moeten zijn, dat wij dit nooit zouden kunnen verwerken.

In die bron zouden wij, zo wij deze zouden vinden, maar heel weinig kunnen erkennen. Daarom is het voor ons veel belangrijker de kleine dingen, die wij nu reeds kennen, op hun juiste plaats te brengen en haar juiste betekenis te leren waarderen.

Let wel: een scherpe kant, die nu nog erg belangrijk is, omdat je je niet wilt stoten, wordt bij meer licht onbelangrijk, niet meer dan een lijn in een meubelomtrek. Wij zullen, naarmate wij meer "licht" krijgen, alles steeds weer moeten herwaarderen en terug moeten brengen tot zijn feitelijke belangrijkheid, volgens onze huidige beseffsmogelijkheid.

Iemand, die een "verlichte" is, verkreeg een besef, waardoor hij de details nog wel waarneemt, maar alleen in hun eigen belangrijkheid binnen het geheel. De verlichte ziet niet minder of meer, maar anders.

Het geheel van elke geestelijke ontwikkeling is in feite daarop gebaseerd. Wij beginnen altijd dingen te leren en te doen, die voor ons belangrijk zijn, om later te beseffen, dat zij in feite alleen maar onbelangrijke facetten zijn van grotere zaken, die wij nog niet hebben leren kennen.

Ga je zo verder, dan komt er een ogenblik, dat je het geheel van het bestaan gaat overzien. Je ontdekt dan samenhangen, die je tot dan toe ontgaan waren.

Nog enkele andere gegevens omtrent "licht". Wij spreken vaak over bepaalde "stralen", nietwaar? U bevindt zich op het ogenblik weer op de grens van een rode invloed tussen haakjes, dus er zal nog wel enige opwinding volgen. Er gaat blauw licht aan vooraf, denkprocessen en intuïties dus. Dat maakt de rode invloed nog veel gevaarlijker, dan zij anders al zou zijn.

Mogelijk hoopt u, zeer menselijk, nu, dat u binnen korte tijd weer groen licht zult krijgen, zodat u weer vooruit kunt. Maar groen is een aanduiding voor een ander soort invloed, Het betekent eerder, dat men het wel gaat geloven. Een groene straal treedt overigens op rond de verkiezingen.

Wat belangrijker is: wanneer wij u deze kleuren opgeven, spreken wij niet over licht, maar over een bepaalde wijze van kenbaarheid, een eenzijdige nadruk op het bestaande.

Veelal denkt men, dat het een emotie van de mensen is, die hun reactie bepaalt. Bij nadere beschouwing betekenen die kleuren echter eerder, dat de mensen blind zijn voor sommige zaken en andere juist weer heel scherp zien en beleven. Hun wereldje verandert daardoor voor hen, zodat zij ook anders zullen gaan reageren, dan voor hen normaal is. Niet iedereen is zich daarvan bewust, zodat verwarringen kunnen ontstaan, of, bij rood, ongevallen enz.

Blauw legt de nadruk op de rede en doet vaak aan de gevoelens tekort. Rust, bezinnelijkheid, maar ook: men beziet alles meer van een afstand. Wat niet altijd zonder gevaar is, of wenselijk kan worden geacht, omdat men het menselijke aspect dan pleegt te verwaarlozen.

Kort samengevat betekenen dergelijke kosmische tendenzen het volgende: een mens heeft een eigen harmonie, een eigen mogelijkheid tot beleven, die een aangetrokken zijn tot sommige aspecten van het leven betekent. Ook uw smaak, uw preferenties, uw oriëntatie in het leven, hangen met die harmonie samen.

De mogelijkheid om met bepaalde mensen en zaken harmonisch te zijn worden voor de mens mede bepaald door invloeden en krachten, die vanuit de kosmos op hem inwerken. Legt de kracht de nadruk op verstandelijke zaken, dan zullen mensen, die daardoor toch reeds werden aangesproken, opeens veel dingen inzien, die hen tot dan toe ontgingen, overlegder handelen en juister reageren.

Rood betekent geen hartstocht, maar eerder een mate van agressie. Je ziet alles in de termen van overmeesteren, of overmeesterd worden. Ligt dit reeds in je eigen wezen, dan zal een dergelijke periode voor jou eindigen met grote verwarringen en onnodige strijdpunten. Konflikten zijn dan niet te vermijden. Automobilisten met roodtendens houden normaal wel rekening met anderen, maar tijdens een werking van de rode straal staan zij opeens meer op hun recht dan op de rem.

Groen betekent aanvaarding, een soort vrede, maar ook een gebrek aan kritiek. Wanneer een verkoper van wonderpannen aan de deur komt, zullen meer mensen geneigd zijn zijn argumenten te geloven tijdens de groene straal dan in andere perioden.

De gele straal doet denken aan de zon: men voelt zich opgewekter, vitaler, heeft meer weerstand. Men leeft juister en verkrijgt daardoor inderdaad meer werkelijke en stoffelijke weerstand tegen kwalen, energie e.d. Ben je hiermede harmonisch, dan stel je je ook beter in op je omgeving, zodat je ook een maximum aan levensvreugde en kracht beleeft tijdens deze invloed.

Over alle kleuren kun je iets dergelijks zeggen. Het is voor de mens kennelijk vooral een kwestie van besef, bewustzijn, dat hier een rol speelt. Alle licht is voor ons een beïnvloeding waardoor onze aandacht, geheel of eenzijdig, wordt gericht. Het zijn onze reacties in die toestand, waardoor de betekenis van dergelijke golven van licht bepaald wordt.

Waarmede ik u hopelijk weer iets meer duidelijk gemaakt heb. Dank voor uw aandacht, een aangename huisweg, een goede nachtrust en tot die tijd natuurlijk

Goeden avond.

d.d. 14 januari 1977